

Artikkelveiledning Forskningsartikkel eller fagartikkel?

Hensikten med en forskningsartikkel er å presentere ny kunnskap, mens en fagartikkel skal gjøre gjeldende kunnskap kjent.

Anners Lerdal

Professor
Universitetet i Oslo

Forskning

Vitenskap

Sykepleieteori

Sykepleie

Kunnskapsbasert sykepleie

Sykepleien 2012 100 (2) (72-73)
DOI: 10.4220/sykepleiens.2012.0018

Kunnskapsbasert praksis er i dag det ideelle grunnlaget for utøvelse av sykepleie. Kunnskapsbasert praksis innebærer en integrasjon av ulike kunnskapsformer og kilder som omfatter publiserte forskningsstudier, pasient-/brukerkunnskap og egen og andres erfaringsbaserte kunnskap (1). En sentral del av yrkeskompetansen til dagens sykepleie omhandler å forstå betydningen av ulike kunnskapsformer.

Ulike typer artikler

Det er vanlig å skille mellom fagartikler og forskningsartikler. Hva som faktisk skiller disse to artikkelformene kan være uklart. Dette kan skyldes at det til syvende og sist er en skjønnsmessig vurdering som ligger til grunn for hva som er fagutvikling og hva som er forskning. Det er også sjelden at artiklene merkes klart med "fagartikkel" eller "forskningsartikkel". Sykepleien har valgt å gjøre et skille mellom de to artikkelformene ved å publisere fagartikler i Sykepleien og forskningsartikler i Sykepleien Forskning. Men, hva er så egentlig forskjellen mellom disse to artikkelformene?

Forskjell på fag- og forskningsartikler

Hensikten med en forskningsartikkel er å presentere ny kunnskap til forskjell fra en fagartikkel som har til hensikt å gjøre gjeldende akseptert kunnskap kjent.

I forskning er det et krav at resultatene skal kunne kontrolleres og etterprøves. Forskningsartikkelen inneholder derfor nøyaktig informasjon om hvordan forskerne har gått frem for å undersøke problemstillingen. Beskrivelsene er så detaljert at andre forskere kan gjenta det samme som de opprinnelige forskerne gjorde og for eksempel se om de får samme resultat. Denne detaljerte informasjonen finnes i mindre grad i en fagartikkel.

Et grunnleggende prinsipp innen forskning er å stille seg spørrende til sin egen forhåndsoppfatning. Dette gjøres på mange måter, men kommer blant annet til uttrykk ved at forskningsartikkelen har et eget avsnitt hvor forskeren selv diskuterer svakhetene ved studien. Videre er forskning i prinsippet kumulativ. Det vil si at forskningen bygger på resultater fra annen forskning. Nye resultater fra studien diskuteres og settes i sammenheng med tidligere relevant forskning.

Forskning er et internasjonalt fenomen. I utarbeidelsen av en forskningsartikkel søker derfor forfatteren etter alle relevante resultater fra forskning i andre land.

Mens forskningsartikler blir kvalitetsvurdert av forskere innen feltet, såkalt fagfellevurdering, som sammen med redaktørens vurdering avgjør om artikkelen skal publiseres, blir fagartikler ofte kun vurdert av en redaktør i fagtidsskriftet.

Oppbygging av den vitenskapelige artikkelen

Forskjellen mellom en fagartikkel og en forskningsartikkel gjenspeiler seg også i formatet til forskningsartikkelen. Innen medisin og helsefag er IMRAD-strukturen den rådende oppbyggingen. Denne er nærmere beskrevet på nettstedet International Committee of Medical Journal Editors (2). Bokstavene står for Introduction, Methods, Results and Discussion. Oppbyggingen av artikkelen følger forskningsprosessen. Når man leser en forskningsartikkel kan det være nyttig å kjenne til hvordan de fleste forskningsartikler er bygget opp (3). Da kan du nemlig gå direkte til avsnittet hvor du finner det du leter etter.

Introduksjon

Dette avsnittet inneholder artikkelens "hvorfor" (4). Her beskrives bakgrunnen for studien og argumentene for at den avgrensede problemstillingen artikkelen handler om er interessant i en større sammenheng. Siste avsnitt beskriver den spesifikke problemstillingen artikkelen handler om. Hvis du er på jakt etter forskning på en bestemt problemstilling kan du finne ut om artikkelen er relevant for deg ved å lese dette avsnittet.

Metode

Hvordan forskerne gikk frem for å få testet hypotesene eller få svar på spørsmålene er beskrevet i metodeavsnittet (5). Forut for en forskningsstudie utarbeides en prosjektbeskrivelse (også kalt forskningsprotokoll). Dette dokumentet beskriver forskernes fremgangsmåter på en detaljert måte. Hvis personer inngår i studien, oppgir forfattere utvalgstypen og hvilke kriterier som er brukt for å inkludere og/eller ekskludere deltakere. Her oppgis også hvilke instanser som har gitt tillatelse til gjennomføring av studien.

Resultater

Her finner leseren svar på hva forskerne fant ut (6, 7). Funnene beskrives som regel uten forskernes tolkninger. Rekkefølgen på presentasjonen følger som oftest forskningsspørsmålene og prinsippet "fra det enkle til det komplekse".

Diskusjonen

Dette avsnittet handler om hva funnene betyr (8). Forskerne tolker da sine resultater i forhold til eksisterende forskning. Funnene kan blant annet diskuteres i forhold til aktuelle teorier og/eller i forhold til praksisen som er studert og/eller forskningsmetoder. Et av avsnittene omhandler en diskusjon av svakhetene ved forskningsopplegget og forskerne oppgir hvilke konsekvenser disse har for hvordan funnene kan tolkes. Artikkelen avsluttes som oftest med av et avsnitt som omhandler "hva så?" (9). Dette avsnittet omhandler konsekvensene studien har for videre forskning og praksis, ofte omtalt som "konklusjon".

De fleste tidsskrift som publiserer forskningsartikler pålegger forskerne å følge IMRAD-strukturen. Men, det finnes unntak. For eksempel åpner noen tidsskrifter opp i sine forfatterveiledninger for at studier med et kvalitativt forskningsopplegg kan avvike fra IMRAD-strukturen.

For å få hjelp til å avgjøre om det man leser er en forskningsartikkel kan det være nyttig å gå til tidsskriftets hjemmeside. Tidsskrifter som publiserer forskningsartikler har vanligvis dette som en målsetting med tidsskriftet, og de har en redaksjonskomité med medlemmene som har forskningskompetanse.

Men, dette er ytre kvalitetsindikatorer. Kvaliteten på den enkelte forskningsartikkel må til syvende og sist vurderes ut fra dens faktiske innhold.

Litteratur:

1. Sackett DJ, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, Richardson WS. Evidence-based Medicine: What is it. What it isn't. *BMJ* 1996; 312: 71-72.
2. International Committee of Medical Journal Editors. Tilgjengelig fra: <http://www.icmje.org/> (Nedlastet 2.2.2012).
3. Lerdal A. Å lese forskningsartikler. *Sykepleien Forskning* 2009; 4: 328-330.
4. Lerdal A. Innledningskapitlet. *Sykepleien Forskning* 2009; 4: 80-81.

5. Lerdal A. Hvordan skrive metodekapitlet? Sykepleien Forskning 2009; 4: 238–239.
6. Lerdal A. Resultatkapitlet. Sykepleien Forskning 2009; 4: 331–333.
7. Lerdal A. Resultatkapitlet i kvalitative studier. Sykepleien Forskning 2010; 5: 81–83.
8. Lerdal A. Diskusjonskapitlet. Sykepleien Forskning 2010; 5: 247–249.
9. Lerdal A. Konklusjonen. Sykepleien Forskning 2011; 6: 98.